

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Revisievergunning SK Parencó te Renkum

Toetsingsadvies over het aangevulde milieueffectrapport

7 maart 2024 / projectnummer: 3593

1 Advies over het aangevulde MER in het kort

Smurfit Kappa Parenco (Parenco) is een papierproducent in Renkum en produceert zowel publicatie- als verpakkingspapier. Alle bestaande vergunningen zullen worden geactualiseerd en worden ondergebracht in één integrale revisie-omgevingsvergunning. Daarnaast wil SK Parenco vanwege een veranderende afzetmarkt volledig omschakelen naar de productie van verpakkingspapier. Voor het besluit over de revisie-omgevingsvergunning is op 16 juni 2023 een milieueffectrapport (MER) gepubliceerd.

De Commissie constateerde dat dit rapport nog onvoldoende informatie over de milieugevolgen bevatte.¹ Parenco heeft een nieuw MER opgesteld met daarin aanvullende informatie. Dit aangevulde MER is in december 2023 gepubliceerd.² De provincie Gelderland heeft de Commissie gevraagd te adviseren over het aangevulde MER. In dit advies spreekt de Commissie zich uit over de juistheid en de volledigheid daarvan.

Wat staat in het aangevulde MER?

Het aangevulde MER beschrijft twee alternatieven:

Alternatief 1: optimalisatie van de huidige manier van produceren van publicatie- en verpakkingspapier met een totale capaciteit van 650.000 ton/jaar.

Alternatief 2: productie van uitsluitend verpakkingspapier in een capaciteit van maximaal 975.000 ton/jaar.

Beide alternatieven hebben een basis- en plusvariant (Alternatief 1+ en Alternatief 2+). De beide plusvarianten bevatten extra maatregelen¹ om zo de milieueffecten op bijvoorbeeld de leefomgeving en natuur te verminderen.

Het voorkeursalternatief (VKA) waarvoor Parenco de revisie-omgevingsvergunning aanvraagt gaat uit van twee fasen. In de eerste fase wordt zowel publicatie- als verpakkingspapier geproduceerd zoals beschreven in alternatief 1. Het VKA is een combinatie van de basis- en de plusvariant van dit alternatief. In de tweede fase wil Parenco overschakelen naar de productie van alleen verpakkingspapier. De in het VKA gekozen productiemethode is een combinatie van de basis- en plusvariant van alternatief 2.

In het aangevulde MER zijn de milieueffecten onderzocht en vergeleken met de referentiesituatie. Deze bestaat volgens het rapport uit de vergunde, toegestane situatie en de autonome ontwikkelingen.³ Bij sommige onderwerpen, zoals geur, vergelijkt het aangevulde MER de milieueffecten ook met de feitelijke, actuele situatie.

Het aangevulde MER concludeert dat voor de uitstoot van zeer zorgwekkende stoffen naar de lucht de effecten in alternatief 1 gelijk blijven en er een lichte verbetering optreedt bij uitvoering van alternatief 2. Wat betreft geluidhinder wordt voor Alternatief 1 aangegeven dat een lichte verslechtering optreedt en voor Alternatief 2 een lichte verbetering. Voor de andere milieuaspecten scoort Alternatief 1 neutraal tot positief. Alternatief 2 scoort positief tot zeer positief (vooral de plusvariant van Alternatief 2), ondanks de hogere productiecapaciteit.

---

¹ Revisievergunning SK Parenco te Renkum, Toetsingsadvies over het milieueffectrapport, 10 oktober 2023, projectnummer 3593.

² Milieueffectrapport, Smurfit Kappa Parenco, Definitief/03, 31 december 2023.

³ Dit zijn wijzigingen die zich in de toekomst met zekerheid zullen voordoen en die losstaan van die traject.

Wat is het advies van de Commissie?

In haar vorige toetsingsadvies wees de Commissie al op het belang van het MER als communicatiemiddel. De samenvatting van het rapport is verbeterd.⁴ Ook is nu beschreven wat het voorkeursalternatief is waarvoor vergunning wordt aangevraagd. Op andere punten constateert de Commissie dat nog steeds belangrijke milieu-informatie ontbreekt, deze soms slecht vindbaar is en/of niet consequent in alle verschillende (deel)rapporten is doorgevoerd. Het is veel zoekwerk om de juiste informatie te vinden. Dit helpt het besluitvormingsproces niet en daarom moet het MER met deze informatie worden verdiept.

De Commissie signaleert bij de toetsing van het aangevulde MER dat nog belangrijke informatie ontbreekt. Het aanvullen van die informatie is essentieel om het belang van de leefomgeving volwaardig mee te kunnen wegen bij het besluit over de revisievergunning. De Commissie adviseert deze informatie in een nieuwe aanvulling op het aangevulde MER op te nemen, en dan pas een besluit te nemen over de revisievergunning. Het gaat om de volgende punten:

Navolbaarheid is nog onvoldoende. Er ontbreekt, bijvoorbeeld in het hoofdrapport, nog een duidelijk overzicht van het productieproces en waar welke emissies naar de lucht optreden. Ook zijn de massabalansen nog niet sluitend en is het overzicht van Best Beschikbare Technieken (BBT) niet compleet.

Bijzondere bedrijfsomstandigheden zijn nog niet voldoende uitgewerkt.⁵ Dit is relevant omdat bij bijzondere bedrijfsomstandigheden er mogelijk meer uitstoot is van stoffen.

Berekeningen en conclusies over geur zijn of niet correct of niet goed te volgen. De grootte van de geurcontouren, met name die van alternatief 2 met de plusvariant wijkt af van de vorige versie van het MER. Het aangevulde MER onderbouwt dit verschil niet. De beoordeling van het verschil tussen de alternatieven en de feitelijke situatie is onvoldoende onderbouwd en niet correct. De geuremissieschattingen zijn nu hoger, zonder dat dit wordt verklaard.

De gevolgen voor de natuur zijn nog niet compleet in beeld. De onzekerheid van de voorspellingen van het gehanteerde grondwatermodel is niet gekwantificeerd. Ook is het model niet geschikt gemaakt om de dynamiek van de grondwaterstanden in de tijd te berekenen. Voor het hydrologisch gevoelig habitattypetype 'heischrale graslanden' ontbreekt een beschrijving van de risico's van de grondwaterstandsverhoging op de natuur en inzicht in eventueel te nemen maatregelen.

Er is geen duidelijk overzicht van de effecten van het voorkeursalternatief. Het voorkeursalternatief bestaat in feite uit twee voorkeursalternatieven: een overgangsfase waarin zowel grafisch papier als verpakkingspapier wordt geproduceerd en de definitieve situatie waarin alleen nog productie van verpakkingspapier plaatsvindt. In beide fasen is in het voorkeursalternatief sprake van een combinatie van maatregelen uit alternatieven 1 respectievelijk 2 en de plusvarianten. Een duidelijk overzicht van de effecten van deze combinaties ten opzichte van de referentiesituatie ontbreekt, net als de tijdsduur van beide fasen.

Bij het opstellen van dit advies lag het aangevulde MER ter inzage. Een ontwerp-revisie-omgevingsvergunning was nog niet beschikbaar. Het bevoegd gezag moet dus zelf nog nagaan of het aangevulde MER en deze vergunning goed op elkaar aansluiten. Dit geldt ook voor eventuele andere vergunningen. De vergunningaanvraag was wel beschikbaar.

---

⁴ Ten opzichte van de vorige door de Commissie getoetste versie van het MER.

⁵ Het gaat om omstandigheden waarbij mogelijk milieueffecten optreden.

In hoofdstuk 2 licht de Commissie haar oordeel toe en geeft ze aandachtspunten voor het vervolgtraject.

Figuur 1 Locatie van SK Parenco tussen het Renkums Beekdal, de Nederrijn en het dorp Renkum.

Aanleiding MER

Parenco produceert grafisch papier en verpakkingspapier in een capaciteit van circa 650 kiloton per jaar. Het bedrijf wil de huidige bedrijfsvoering voortzetten en wil daartoe alle vergunningen actualiseren en onderbrengen in één revisie-omgevingsvergunning. Daarnaast wil het bedrijf volledig omschakelen naar de productie van verpakkingspapier. De afzetmarkt voor grafisch papier neemt af, terwijl de vraag naar verpakkingspapier toeneemt. De ondersteunende bedrijfsprocessen zouden in dat geval versimpelen, omdat er minder reinigingsstappen nodig zijn. Bij de overgang naar de volledige productie van verpakkingspapier zou de toekomstige productiecapaciteit met maximaal 325 kiloton per jaar kunnen toenemen.

Om de milieugevolgen van zowel de overgangssituatie als de uiteindelijke volledige omschakeling op de productie van verpakkingspapier is door SK Parenco een MER opgesteld (Besluit mer, categorie C 20.2).⁶ Bevoegd gezag voor de omgevingsvergunning is Gedeputeerde Staten van Gelderland. De Omgevingsdienst Nijmegen treedt namens de provincie op als bevoegd gezag.

⁶ Voor dit plan, de besluiten en het MER is de wetgeving zoals die gold vóór 1 januari 2024 van toepassing (zoals de Wet milieubeheer), en niet de huidige wetgeving (de Omgevingswet). Het plan is namelijk ter inzage gelegd voordat de Omgevingswet op 1 januari 2024 van kracht werd.

Rol van de Commissie

De Commissie is onafhankelijk, bij wet ingesteld en adviseert over de inhoud en de kwaliteit van het MER. Zij stelt voor ieder project een werkgroep samen van onafhankelijke deskundigen. Ze schrijft geen milieueffectrapporten, dat doet de initiatiefnemer. Het bevoegd gezag – in dit geval Gedeputeerde Staten van Gelderland – besluit over de integrale revisievergunning.

De samenstelling en de werkwijze van de werkgroep van de Commissie en verdere projectgegevens staan in bijlage 1 van dit advies. U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt door nummer [3593](#) op www.commissiener.nl in te vullen in het zoekvak.

2 Toelichting op het advies

In dit hoofdstuk licht de Commissie haar oordeel toe en geeft zij adviezen voor de op te stellen aanvulling. Deze adviezen zijn opgenomen in een tekstkader. Naar het oordeel van de Commissie is het uitvoeren ervan essentieel om het milieubelang volwaardig mee te wegen bij de besluitvorming door de provincie Gelderland.

In paragraaf 2.8 en 2.9 geeft de Commissie ook aanbevelingen. Deze zijn bedoeld om de kwaliteit van de besluitvorming, nu en in de toekomst, te verbeteren. De Commissie hanteert dezelfde volgorde als in haar toetsingsadvies van 10 oktober 2023.⁷⁸ Per paragraaf wordt eerst het advies uit het vorige toetsingsadvies in een grijs tekstkader letterlijk herhaald. In de tekst daaronder behandelt de Commissie vervolgens de aspecten die nog niet voldoende zijn uitgewerkt.⁹

De Commissie heeft de ingediende zienswijzen gelezen en bij haar advies betrokken. Op een enkele plek is ook een verwijzing opgenomen.

2.1 Navolgbaarheid

In het toetsingsadvies van 10 oktober 2023 adviseert de Commissie de volgende informatie in het aan te passen MER op te nemen:

- een heldere en eenduidige beschrijving van waar welke emissies in het proces vrijkomen;*
- navolgbare, complete massabalansen voor de referentiesituatie en beide alternatieven, zo mogelijk gespecificeerd naar verschillende onderdelen van de fabriek;*
- overzichten van milieueffecten en daaruit getrokken conclusies. Betrek hier ook de adviezen in onderstaande paragrafen bij;*
- een herziene samenvatting. Geef hierin in begrijpelijke taal aan wat de effecten betekenen voor de leefomgeving in Renkum. Gebruik daarbij duidelijke kaarten en eenduidige cijfers en conclusies. Dit geeft zowel bestuurders als omwonenden inzicht in de gevolgen van de keuzes voor Alternatief 1 en 2 en de beide plusvarianten en de noodzaak om mitigerende maatregelen te nemen.*

⁷ Revisievergunning SK Parengo te Renkum, Toetsingsadvies over het milieueffectrapport, 10 oktober 2023, projectnummer 3593.

⁸ Een aantal onderwerpen komt daarom in dit advies niet als aparte paragraaf terug.

⁹ Op onderwerpen die nu voldoende zijn behandeld gaat dit advies niet in.

Hoewel de samenvatting van het rapport sterk verbeterd is, ontbreekt hierin nog voor Leefomgeving en gezondheid een vergelijking van de milieueffecten van de alternatieven en de voorkeursalternatieven met de feitelijke situatie. Daardoor is niet duidelijk wat die betekenissen voor de leefomgeving van de bewoners. Daarnaast is het verdere hoofdrapport nog moeilijk zelfstandig leesbaar. Veel basisinformatie over processen en emissies (detail)informatie is namelijk alleen in de bijlagen terug te vinden. Het gaat in ieder geval om:

- In het hoofdrapport ontbreekt informatie over waar welke emissies (lucht, geur, geluid) vrijkomen.
- Figuren 4-44 en 4-45 uit het aangevulde MER laten de hoeveelheden in- en uitgaande grondstoffen en afvalstoffen in beide alternatieven zien. Dit zijn echter geen sluitende massabalansen en zijn daarmee niet correct. Onduidelijk is welke massastromen (waaronder emissiestromen) ontbreken. De navolbaarheid is van belang omdat de emissiestromen aan de basis staan voor de elders in het aangevulde MER gepresenteerde emissies en daaraan gerelateerde milieueffecten.
- In het hoofdrapport ontbreken de geluidcontourkaarten. Daarmee is de geluidbelasting op omliggende woningen niet inzichtelijk.
- De maatregel om de verspreiding van afgassen te verbeteren staat alleen in de bijlagen beschreven. Omdat dit belangrijk is voor conclusies over de emissies naar de lucht is het nodig om dit terug te laten komen in het hoofdrapport.

Ook verwijzen deelrapporten en MER hier en daar onderling naar elkaar, zonder daar dan de benodigde aanvullende informatie te geven.¹⁰

De Commissie adviseert in een aanvulling informatie op te nemen waarmee het hoofdrapport zelfstandig leesbaar wordt en ook de samenvatting een volledig beeld geeft van de milieueffecten. Maak daarbij gebruik van bijvoorbeeld enkele verduidelijkende en overzichtelijke schema's en kaarten en verbeter de samenhang tussen (deel)rapporten onderling.

2.2 Best beschikbare technieken (BBT) en varianten

In het toetsingsadvies van 10 oktober 2023 adviseert de Commissie het volgende:

- *Maak een overzichtelijke analyse waaruit blijkt dat in de referentiesituatie en in beide alternatieven wordt voldaan aan BBT-documenten.*
- *Geef daarbij aan welke nu al toegepaste of beoogde technieken als BBT+ kunnen worden beschouwd, en welke van deze technieken al breed binnen de industrie worden toegepast dan wel als nieuw/innovatief kunnen worden beschouwd.*

Onderbouw verder de keuze voor de maatregelen in de alternatieven.

Het aangevulde MER verwijst naar het in 2021 uitgevoerde Rapport Actualisatie BBT-toetsen. In deze toetsen staat dat Parengo in de referentiesituatie voldoet aan de van toepassing zijnde BBT-conclusies en Nederlandse aangewezen BBT-informatiedocumenten. Voor Alternatief 1 en Alternatief 2 is in het aangevulde MER geen integrale BBTtoets uitgewerkt. Er staat wel dat beide Alternatieven voldoen aan BBT(+). Een heldere vergelijking met de relevante BBT-documenten als onderbouwing ontbreekt echter.

¹⁰ Zo spreekt het deelrapport Geohydrologisch onderzoek op pagina 29 over een uitwerking van monitoringsmaatregelen om de effecten op de grondwaterstand te meten. Het hoofdrapport werkt dit op pagina 146 echter niet voldoende gedetailleerd uit. Het is dan niet duidelijk wat en waar zal gemeten worden.

In paragraaf 4.17.1 van het aangevulde MER staat dat tabel 3.1 een overzicht zou moeten zijn van BBT(+) maatregelen. Daarin ontbreekt een verwijzing naar relevante BBT-conclusies en/of Nederlandse aangewezen BBT-informatiedocumenten. Ook is niet duidelijk welke toegepaste of beoogde technieken als BBT+ kunnen worden beschouwd. Zo is voor bijvoorbeeld voor de stoomketels, de biomassacentrale en de fakkels onduidelijk of emissies verder worden gereduceerd dan volgens BBT (minimaal) is vereist.

De Commissie adviseert om het MER aan te vullen met een compleet BBT-overzicht. Laat zien dat beide alternatieven, door de wijzigingen en bijbehorende maatregelen, voldoen aan de van toepassing zijnde BBT-conclusies en Nederlandse aangewezen BBT-informatiedocumenten. Geef daarbij aan welke nu al toegepaste of beoogde technieken als BBT+ kunnen worden beschouwd.

2.3 Bijzondere bedrijfsomstandigheden

In het toetsingsadvies van 10 oktober 2023 adviseert de Commissie om een analyse op te nemen van bijzondere bedrijfsomstandigheden (opstart, het uit gebruik nemen, storingen en calamiteiten, zoals brand) die kunnen leiden tot verhoogde emissies en/of ongewenste afvalstoffen. Beschrijf daartoe:

- *de mogelijke frequentie en duur van de bijzondere bedrijfsomstandigheden. Ga daarbij uit van een worst-case situatie. Geef een kwantitatieve inschatting van de verhoogde emissies naar lucht en water die hierbij kunnen optreden;*
- *de organisatorische en technische maatregelen waarmee de gevolgen van de bijzondere bedrijfsomstandigheden zowel preventief als reactief maximaal beperkt worden. Betrek bij de beschrijving de operationele ervaringen met bijzondere bedrijfsomstandigheden.*

Het aangevulde MER bespreekt de bijzondere bedrijfsomstandigheden in paragraaf 3.7. Deze bevat echter vooral algemene opmerkingen en verwijst naar andere hoofdstukken voor meer inzicht. Daardoor is de informatie versnipperd beschikbaar. Een integraal overzicht van de bijzondere bedrijfsomstandigheden en ervaringen daarmee uit de operationele praktijk ontbreekt.

Daarnaast is de informatie over bedrijfsomstandigheden niet altijd compleet. Zo gaat de beschrijving van bijzondere bedrijfsomstandigheden voor geur vooral in op de papiermachines. Belangrijk bij geur (en luchtkwaliteit) zijn in ieder geval ook de storingen en onderhoud van de K62 waarbij lucht van de AWZI ongezuiverd via de schoorsteen wordt geëmitteerd. De als gevolg hiervan optredende extra geuremissies worden wel in de geurberekeningen meegenomen, maar het rapport bespreekt deze niet bij de bijzondere bedrijfsomstandigheden. Ook worden geen maatregelen besproken om deze omstandigheden en de geuremissies te beperken.

De Commissie adviseert het MER aan te vullen met een integraal overzicht van bijzondere bedrijfsomstandigheden. Betrek hierbij de ervaringen uit de operationele praktijk. Beschrijf mogelijke maatregelen om deze (verder) te beperken. Vul daarnaast in elk geval de beschrijving van bijzondere bedrijfsomstandigheden voor geur aan met bovengenoemde informatie.

2.4 Geur

Voor het milieuthema geur zijn drie onderdelen uit het eerdere toetsingsadvies relevant:

Referentiesituatie - *De Commissie adviseert eenduidig aan te geven wat de actuele, feitelijke situatie voor geur is. Maak ook helder wat het effect is van Alternatief 2 ten opzichte van de huidige actuele geurbeleving en pas de score aan. Geef verder een overzicht -ook op kaart- van het aantal en de ligging van de geurbelaste woningen in vergelijking met de grens-, streef- en richtwaarde in de referentie en in de verschillende alternatieven en beoordeel de verschillen en de mate van overschrijdingen.*

Hinderlijkheid en het schalen van geuren - *De Commissie adviseert om het effect van een lagere emissie en van een lagere hinderlijkheid apart zichtbaar te maken. Breng de emissie/vracht (totaal en voor groepen bronnen) in beeld: ongeschaald en geschaald naar hinderlijkheid voor de vergunde en feitelijke situatie, en voor de alternatieven.*

Verschillende onderzoeken - *De Commissie adviseert de resultaten van de GGD- monitor toe te voegen aan het MER en dit verschil zo mogelijk te verklaren. Neem ook gegevens in het MER op over de hinderlijkheid van de geuren en een beschrijving van de geurbronnen en productieproces van de vestiging in Roermond en onderbouw dat deze gegevens vergelijkbaar zijn met de vestiging in Renkum. Geef aan op basis van de verschillende onderzoeken, welke bandbreedte er te verwachten is in geuremissie en geurbelasting in de omgeving.*

Beoordeling verschillen tussen alternatieven en feitelijke situatie

In de samenvatting staat de conclusie dat voor de leefomgeving en gezondheid de beschouwde alternatieven en varianten neutrale tot positieve effecten hebben (paragraaf 3.19). Paragrafen 4.19.8 en 5.2 (overzicht beoordelingen) van het hoofdrapport geven daarbij aan, dat de alternatieven voor geur zeer positief scoren. Deze conclusies zijn gebaseerd op een vergelijking met de vergunde situatie.

Onderzoek van de GGD Gelderland-Midden ¹¹ geeft aan, dat in de huidige situatie veel bewoners in de omgeving van Parenco ernstige hinder door geur en geluid ervaren.¹² De Commissie wees daarom in haar eerder advies op het belang voor bewoners om te weten wat ze concreet in hun leefomgeving gaan merken van de uitvoering van beide alternatieven.¹³ Het is belangrijk, ook voor bestuurders, dat het MER informatie geeft over wat er in de toekomst verandert ten opzichte van de actuele, feitelijke situatie.

Het aangevulde MER maakt nu duidelijk dat Alternatief 1 vrijwel gelijk is aan de feitelijke situatie. Het rapport beoordeelt het verschil tussen Alternatief 2 en de feitelijke situatie als beperkt. Toegelicht wordt "als voorbeeld", dat een kleine toename van 0,5 odourunits per m³ in geurbelasting op een bepaalde locatie namelijk nauwelijks merkbaar zal zijn. Het MER gaat niet in op de werkelijke toename in geurbelasting in Alternatief 2 (die op veel locaties veel

¹¹ GGD Gelderland-Midden (2023): Geur- en geluidhinder in Renkum, Resultaten uit de landelijke GGD Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen 2022. Dit gestandaardiseerde vragenlijstonderzoek geeft een goed en beter beeld van de ervaren hinder in de omgeving van SK Parenco dan het aantal gemelde klachten.

¹² Verschillende zienswijzen benadrukken dit ook.

¹³ Verschillende zienswijzen wijzen hier ook op.

groter is dan 0,5 odourunits per m³). Ook wordt deze toename niet gerelateerd aan de hoogte van streef-, richt- of grenswaarde.¹⁴

Zoals de Commissie adviseerde kunnen de verschillen tussen de alternatieven en de feitelijke situatie beoordeeld worden door het aantal woningen te bepalen binnen de contouren van streef-, richt- en grenswaarde. Het aangevulde MER maakt nu duidelijk, dat in Alternatief 2 het aantal woningen met een geurbelasting tussen de richt- en grenswaarde toeneemt met een factor 2,6 tot 1.451 woningen. Hiermee scoort Alternatief 2 negatief ten opzichte van de feitelijke situatie.

De Commissie adviseert om de effecten van de alternatieven ten opzichte van de feitelijke situatie voor leefomgeving en gezondheid duidelijk aan te geven. Doe dit zowel in de samenvatting als in de conclusies en het overzicht van beoordelingen in het hoofdrapport.

Verder adviseert ze de beoordeling van de verschillen tussen alternatieven en feitelijke situatie te baseren op het aantal woningen binnen de verschillende geurcontouren en Alternatief 2 ten opzichte van de feitelijke situatie negatief te beoordelen.

Grotere geurcontouren in het aangevulde MER

De geurcontouren van de feitelijke situatie en de alternatieven zijn in het aangevulde MER veel groter dan in de vorige versie van het MER. Het hoofdrapport gaat hier niet op in en motiveert dit niet.

Uit het geuronderzoek blijkt dat de geuremissies naar boven toe gecorrigeerd zijn. Paragraaf 3.2.1.10 van het geuronderzoek¹⁵ gaat in op de variaties in geuremissies en meetonzekerheid. In het vorige MER was aangegeven, dat de geuremissies met 36% verhoogd werden vanwege de spreiding in de metingen van de geurbelasting.¹⁶

Nu worden ook eerdere metingen van de geuremissie door de Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA) weergegeven. De conclusie is, dat er een aanzienlijke spreiding in de geurvracht is. Gezien deze spreiding is ervoor gekozen de resultaten van de geurmetingen in het geuronderzoek te corrigeren om een onderschatting van de berekende geurbelasting te voorkomen. Daartoe is de geurvracht naar boven gecorrigeerd met de in het meetvoorschrift NTA 9065 genoemde meetonzekerheid van een factor 2,6.

Het valt de Commissie op, dat voor enkele geurbronnen nu een factor 2,6 hogere geuremissie wordt gehanteerd en voor andere bronnen een factor 1,9.¹⁷ Het aangevulde MER legt het gebruik van twee verschillende factoren (2,6 en 1,9) niet uit.

¹⁴ Een van de zienswijzen (geanonimiseerd) wijst hier ook op.

¹⁵ Geuronderzoek SK Parengo, In het kader van het MER voor revisievergunning van SK Parengo, RoyalHaskoningDHV, 29 december 2023.

¹⁶ Er is veel discussie geweest over dat in het geuronderzoek 2022 veel lagere geuremissies werden gemeten dan in onderzoeken van de ODRA. Daarom was het van belang de bandbreedte in verwachte geurbelasting en geuremissie aan te geven.

¹⁷ Wanneer de geuremissie van geurbronnen voor Alternatief 1 in het nieuwe geurrapport (tabel op pagina 53) worden vergeleken met die in het oude geurrapport (tabel 3.44) dan is die bijvoorbeeld voor de AWZI en de hal een factor 2,6 groter en voor de Afzuiging droogpartij (bronnen 16a, b en c) een factor 1,9 groter.

De Commissie adviseert om:

- In het hoofdrapport te onderbouwen, dat de geuremissie naar boven toe gecorrigeerd is met de in het meetvoorschrift gegeven meetonzekerheid. Geef ook kort aan tot welk verschil in geurcontouren dit leidt ten opzichte van de vorige versie van het MER.
- In het geuronderzoek een gelijke factor voor de meetonzekerheid toe te passen óf duidelijk te maken waarom voor bepaalde geuremissies een andere factor is gebruikt.

Geurcontouren Alternatief 2+

In het eerdere MER was Alternatief 1 vrijwel gelijk aan de feitelijke situatie en waren ook de geurcontouren vergelijkbaar. De geurcontouren van Alternatief 1+ waren iets kleiner.

Alternatieven 2 en 2+ hadden veel grotere geurcontouren dan de feitelijke situatie en de Alternatieven 1 en 1+.¹⁸

Het aangevulde MER geeft voor Alternatief 1, 1+ en 2 hetzelfde beeld als in het vorige MER. Bij Alternatief 2+ zijn de geurcontouren echter ineens een stuk kleiner en nu iets kleiner dan de feitelijke situatie en vergelijkbaar met Alternatief 1+. Het aangevulde MER verklaart dit niet.

Ten opzichte van de vorige versie van het MER is nu een enkele geurreducerende maatregel extra opgenomen in Alternatief 2+. Vervolgens laat tabel 6.1 van het Geuronderzoek zien dat de totale geuremissie voor Alternatief 2+ nog steeds vergelijkbaar is met die voor Alternatief 2 en veel groter is dan die in de Feitelijke situatie en voor het Alternatief 1+. De kleinere geurcontour komt hiermee niet overeen.

Een betere verspreiding van de afgassen kan een afname van de geurbelasting op leefniveau geven. Daartoe wordt als maatregel in de plus-alternatieven een hogere schoorsteen toegepast. Hierin is geen verschil met de vorige versie van het MER. Ook daar werd in Alternatief 1+ een hogere schoorsteen op Papiermachine 2 en in Alternatief 2+ op Papiermachine 1 en 2 toegepast. Het geuronderzoek stelt, dat de verschillen tussen het effect van deze hogere schoorstenen beperkt is, omdat er verschillende andere geurbronnen van de papiermachines en er ook andere geurbronnen binnen SK Parenco zijn.

Wel nieuw in het aangevulde MER is het verbeteren van de verspreiding van de afgassen door verticale en verhoogde snelheid van de uitstroom van de afgassen. Ook deze maatregel wordt echter in beide plus-alternatieven toegepast. Bovendien stelt het geuronderzoek, dat het effect van deze maatregel zeer beperkt is, omdat de meeste bronnen, en zeker de meest relevante bronnen van de papiermachines, al een verticale uitblaasrichting hebben. Ook deze maatregelen verklaren de kleinere geurcontouren van alternatief 2+ niet.

De Commissie adviseert de kleinere geurcontouren voor alternatief 2+ uit te leggen en goed te onderbouwen en zo nodig de kaart in het MER met geurcontouren voor dit alternatief te corrigeren. Geef het aantal woningen binnen de verschillende geurcontouren en formuleer de hierop te baseren conclusie over een verschil met de feitelijke situatie en Alternatief 1+.

¹⁸ Uiteraard waren de contouren van Alternatief 2+ iets kleiner dan die van alternatief 2.

2.5 Water en natuur

2.5.1 Effecten van vermindering grondwateronttrekking

In het toetsingsadvies van 10 oktober 2023 adviseert de Commissie om:

- te onderbouwen waarom gekozen is voor dit grondwatermodel. Benoem en kwantificeer de nauwkeurigheid en de gevoeligheid van de modelparameters. Denk bijvoorbeeld aan bodemparameters, continuïteit van kleilagen en randvoorwaarden. Het model moet in staat zijn de dynamiek van de grondwaterstanden in de beekdalen te berekenen;*
- de effecten van de vernatting op habitats in de beekdalen van de Renkumse Beek en Heelsumse Beek nader te onderzoeken, zodat zekerheid bestaat dat de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied Veluwe niet worden aangetast. Hiermee ontstaat ook een beeld wat dit betekent voor de realisatie van de instandhoudingsdoelen voor dit gebied.*

Het aangevulde MER geeft nu iets meer informatie over de onzekerheden die zijn verbonden aan gebruik van het grondwatermodel, echter alleen in beschrijvende zin. Een kwantitatieve analyse van de onzekerheid van de parameters (en randvoorwaarden zoals grondwateraanvulling) ontbreekt. Ook is geen aanvullende informatie (zoals kalibratiestatistieken) opgenomen waarmee de geschiktheid en nauwkeurigheid van het grondwatermodel voor het doel van dit aangevulde MER onafhankelijk kan worden beoordeeld.

De effecten van het verminderen van de grondwateronttrekking op de grondwaterstanden in de beekdalen en de watervoerendheid van de beken worden op een sterk versimpelde manier geanalyseerd. De dynamiek van het grondwatersysteem (in de tijd) vereist echter een meer gedetailleerde aanpak. Zonder deze verfijning zijn mogelijke effecten van de verandering van de grondwaterstanden op de habitattypen niet in beeld te brengen. Vitens wijst er in haar zienswijze op dat het verminderen van de grondwaterwinning zal leiden tot een verschuiving van het intrekgebied van haar drinkwaterwinning in Wageningen. Ze geeft aan dat het daarom belangrijk is bij de berekeningen uit te gaan van de werkelijke debieten. De Commissie onderschrijft dit en merkt op dat dit ook geldt voor het berekenen van de grondwaterstanden.¹⁹

Tabel 6.1 van het hoofdrapport van het MER specificeert dat in fase 1 van het voorkeursalternatief de reductie van de grondwaterwinning 1 miljoen m³/jaar bedraagt en 2,5 miljoen m³/jaar in fase 2. Bij het bepalen van de effecten op de grondwaterstanden in de beekdalen en de watervoerendheid van de beken is uitgegaan van een reductie van grondwaterwinning met 80% (4,56 miljoen m³/jaar) van de vergunde hoeveelheid. De beoordeling van de effecten wordt hierdoor bemoeilijkt, ook omdat de duur van de twee fases uit het voorkeursalternatief niet is gespecificeerd.

Verder brengt het rapport de effecten op het grondwater in de bebouwde kom van Renkum in beeld en concludeert dat de grondwaterstanden hier voldoende diep lijken om te voorkomen dat een stijging van 0,2 tot 0,4 m tot overlast zal leiden. Deze conclusie is gebaseerd op een analyse van de grondwaterstanden gemeten in drie peilbuizen. Aangenomen is een maximale drooglegging van 1,3 m voor bebouwing, dat voor peilbuis B39F3010 zou betekenen dat

¹⁹ Het MER maakt niet duidelijk welke onttrekkingen naast die van Parenco zelf zijn opgenomen in het grondwatermodel en welke debieten daaraan zijn toegerekend.

grondwateroverlast mogelijk optreedt bij een grondwaterstand van 11 m +NAP. Volgens de grafiek in figuur 3-21 werd deze waarde in 2015 op enkele decimeters na bereikt. De verwachting dat stijgende grondwaterstanden als gevolg van het stopzetten van de onttrekking niet tot overlast voor huizen zal leiden, heeft daarom nuancering.²⁰

De Commissie adviseert:

- De berekeningen uit te voeren met een model dat aantoonbaar geschikt is om de dynamiek van de grondwaterstanden in de beekdalen te berekenen.
- Bij het presenteren van de resultaten een kwantitatieve analyse op te nemen van de onzekerheid van de modeluitkomsten als gevolg van onzekerheden in parameters.
- Een tijdspad van de vermindering van de grondwateronttrekking op te nemen en de effecten voor de verschillende fasen beschrijven.
- Een monitoringsplan uit te werken waarin de grondwaterstanden periodiek worden gemeten op locaties waar mogelijk grondwateroverlast kan optreden.

Aangezien mogelijk in bepaalde situaties wateroverlast kan optreden beveelt de Commissie aan om mitigerende maatregelen te onderzoeken om zo de wateroverlast te beperken.

2.5.2 Effecten op natuur

Reikwijdte onderzoeks- en studiegebied

Het evenwicht in het hele ecohydrologische systeem verandert als het grondwaterpeil significant stijgt. Grondwaterstandsverhoging vermindert effecten van verdroging door klimaatverandering en het biedt kansen voor natuurherstel. Naast kansen brengt het ook ecologische risico's met zich mee. Zo kan de ligging van beschermde habitattypen in de beekdalgradiënt verschuiven of kan de kwaliteit daarvan worden aangetast. Deze effecten moeten dan ook goed, gedegen en volledig in beeld zijn, zodat eventuele mitigerende maatregelen op tijd kunnen worden genomen.

Het aangevulde MER is nu onvoldoende specifiek voor het beïnvloedingsgebied van Parencó om dit te kunnen beoordelen. Het rapport beschrijft de Natura 2000-gebieden Veluwe en Rijntakken in paragraaf 4.2 van de Natuurtoets als geheel. Er komen verafgelegen deelgebieden aan de orde, die geen relatie hebben met de activiteiten van Parencó. De Renkumse en Heelsumse beken, die wel grenzen aan Parencó en worden beïnvloed door wijziging van watergebruik, worden niet of nauwelijks besproken.

De Commissie geeft in overweging om het bepalen, uitwerken en realiseren van mitigerende maatregelen in nauwe samenspraak te doen met provincie, waterschap en terrein behorende organisaties. Deze zijn momenteel in het gebied bezig met het voorbereiden en nemen van natuurherstelmaatregelen, onder andere vanwege regelgeving vanuit Natura 2000 en de Kaderrichtlijn Water (KRW).

Effecten op habitattypen

De effectbeschrijving in paragraaf 4.5.1 van het aangevulde MER laat het habitatype *H6230 Heischrale graslanden* buiten beschouwing, terwijl dit habitatype volgens het kaartmateriaal

²⁰ Dit sluit aan bij de reactie van de ODRN, waarin wordt gevraagd of de verwachting dat geen grondwateroverlast zal optreden ook geldt voor de bebouwing in de buurt van de beekdalen waar de grondwaterspiegel minder dan 0,5 m onder maaiveld staat.

wel voorkomt in (in ieder geval) het dal van de Renkumse Beek. Juist dit habitattype is gevoelig voor veranderingen in grondwaterstanden en grondwaterkwaliteit.

Paragraaf 4.3 stelt zonder toelichting en onderbouwing dat andere habitattypen dan *H3260A Beken en rivieren met waterplanten* binnen het beekdal buiten de grondwaterinvloed liggen. De natuurtoets motiveert niet aan de hand van gebiedsgegevens waarom dat in het beekdal van de Renkumse Beek niet zo zou kunnen zijn.

Voor andere habitattypen dan *H3260A Beken en rivieren met waterplanten* volgt de natuurtoets het uitgangspunt dat de beperkte impact van de verlaagde grondwateronttrekking van SKP Parencó binnen de natuurlijke langjarige fluctuatie in grondwaterstanden binnen het beekdal valt. Door droge en natte jaren varieert deze 0,5 tot 2 meter, afhankelijk van de locatie in het beekdal.²¹ Negatieve effecten als gevolg van vernatting worden daarmee op voorhand uitgesloten voor deze andere habitattypen. Effecten op deze habitattypen worden dan ook verder niet meer behandeld. Het is echter onjuist om een structurele verandering van de grondwaterstand als gevolg van een ingreep als niet relevant te verklaren wanneer dit effect binnen de al optredende (en mogelijk voor de habitattypen ook lang niet ideale) fluctuatie valt. Het gaat om het effect van de extra verhoging ten opzichte van deze al bestaande variatie. Daarbij speelt bovendien dat de verhoging mogelijk meer dan 20 cm is, vanwege de (niet gekwantificeerde) onzekerheden in de modelberekeningen.

De Commissie ziet dat de effectbeschrijving uitvoerig is en onderschrijft de getrokken conclusies voor habitattype *H3260A Beken en rivieren met waterplanten*. De conclusie dat andere habitattypen niet worden beïnvloed is niet navolgbaar, omdat in ieder geval het habitattype *H6230 Heischrale graslanden* ten onrechte buiten beschouwing is gelaten.

De Commissie adviseert in een aanvulling op het MER specifiek in te gaan:

- Op de risico's voor habitattype H6230 Heischrale graslanden. Werk hiervoor mogelijke mitigerende maatregelen uit.
- Op de positieve en negatieve veranderingen van de natuurwaarden in de beekdalen als gevolg van een lagere grondwateronttrekking.

2.6 Monitoring

In het toetsingsadvies van 10 oktober 2023 adviseert de Commissie om een monitoring- en evaluatieprogramma uit te werken voor in elk geval geur, geluid, hydrologie en de effecten op de beschermde natuur en daarin voor geur een procedure op te nemen voor de geurklachten en daaraan gekoppelde registratie en acties. Geef daarbij ook inzicht in welke maatregelen er achter de hand zijn. De Commissie adviseert dat dit programma beschikbaar is voordat besluitvorming plaatsvindt.

In het hoofdrapport staat over monitoring: "Voor de milieuaspecten geur, geluid, hydrologische en ecologische effecten en trillingen zijn er in ieder geval al evaluatie- en

²¹ Een zienswijze bij het vorig MER bracht naar voren dat eerdere modellen een veel grotere stijging van de grondwaterstand berekenden. Bovendien is niet gekeken naar Gemiddeld Laagste Grondwaterstand versus Gemiddeld Hoogste Grondwaterstand. Tot slot is niet alleen de stijging van de grondwaterstand van belang maar ook de grootte van het gebied waarin dit optreedt.

monitoringsprogramma's opgezet." Onduidelijk is wat deze evaluatie- en monitoringsprogramma's inhouden. Alleen het geuronderzoek gaat hier iets dieper op in. Voor geohydrologie en geluid ontbreekt het monitoringsprogramma ook in de betreffende onderzoeksrapporten nog geheel.

Om navolgbaar te maken hoe de monitoring en evaluatie van milieuaspecten zal plaatsvinden adviseert de commissie, zeker gezien de bestaande onzekerheden in milieugevolgen om de monitoringsprogramma's op te nemen in het hoofdrapport.

2.7 Voorkeursalternatief

Het aangevulde MER beschrijft wat het voorkeursalternatief is waarvoor vergunning wordt aangevraagd. Het voorkeursalternatief bestaat in feite uit twee voorkeursalternatieven: een overgangsfase waarin zowel grafisch papier als verpakkingspapier wordt geproduceerd en de definitieve situatie waarin alleen nog productie van verpakkingspapier plaatsvindt. In beide fasen is in het voorkeursalternatief sprake van een combinatie van maatregelen uit beide alternatieven (1 en 2) en plusvarianten.

Het aangevulde MER geeft globaal aan welke effecten zijn te verwachten. Een totaaloverzicht met een evenwichtige behandeling van de effecten ten opzichte van de referentiesituatie (vergunde en feitelijke situatie) ontbreekt nog. Ook is nog niet duidelijk hoe beide voorkeursalternatieven elkaar in de tijd opvolgen (ombouw van fabriek).²²

De Commissie adviseert voor de navolgbaarheid het MER aan te vullen met een duidelijk overzicht van de effecten van de twee voorkeursalternatieven, die bestaan uit de combinaties van maatregelen uit de (plus)alternatieven, ten opzichte van de referentiesituatie (vergunde en feitelijke situatie). Maak ook duidelijk voor welke perioden de beide voorkeursalternatieven gelden. Wees zo specifiek mogelijk.²³

2.8 (Potentieel) Zeer Zorgwekkende Stoffen ((p)ZZS)

Het toetsingsadvies van 10 oktober 2023 bevatte de aanbeveling om te onderbouwen *of in de toekomst een significante verandering te verwachten valt in de aard en hoeveelheid (p)ZZS in oud papier/karton.*

De Commissie merkt op dat er een ontwikkeling is om in steeds meer toepassingen 'single use plastics' of andere kunststoffen te vervangen door papier/kartontoepassingen, met daarin mogelijk ZZS. Ze beveelt daarom aan om ontwikkelingen rond het voorkomen van ZZS in te verwerken oud papier/karton goed te monitoren.

²² Verschillende zienswijzen, waaronder van Vitens, Waterschap Vallei en Veluwe en D66 wijzen hierop.

²³ Voorbeeld: geef voor beide fasen concreet of een schoorsteen en welke schoorsteenhoogte wordt gehanteerd voor de berekeningen en hoe dan de geurcontouren liggen. Let op: dit is slechts één voorbeeld. Loop op deze manier het hele productieproces na en laat alle relevante gegevens van het voorkeursalternatief voor beide fasen zien, zodat een goed inzicht ontstaat in de effecten op milieu en leefomgeving.

2.9 Energie en klimaat

Het toetsingsadvies van 10 oktober 2023 bevatte de aanbevelingen:

- *te onderbouwen waarom aanvullende energiebesparende maatregelen wel of niet in beide plusvarianten worden meegenomen;*
- *een overzicht te geven van mogelijke aanvullende, toekomstige maatregelen om in 2050 klimaatneutraliteit te kunnen bereiken.*

Het aangevulde MER geeft aan dat in de praktijk in Alternatief 2+ sprake zal zijn van een keuze uit het menu van mogelijke maatregelen. Het energierapport onderbouwt daarmee niet concreter dan eerder waarom sommige maatregelen bij Alternatief 2+ wel mogelijk zijn en bij Alternatief 1+ niet.

De Commissie beveelt aan om in de uiteindelijke vergunning een implementatietraject en - proces van verschillende maatregelen vast te leggen, met tussentijdse evaluaties.

BIJLAGE 1: Projectgegevens toetsing

Toetsing door de Commissie

De Commissie bestaat uit een werkgroep van deskundigen. Deze werkgroep beoordeelt of het MER de benodigde milieu-informatie bevat en of deze juist is. Als er informatie ontbreekt of onjuist is, beoordeelt de Commissie of zij die essentieel vindt. Dat is het geval als aanvullende informatie in haar ogen kan leiden tot andere afwegingen. Dan adviseert de Commissie de ontbrekende of gecorrigeerde informatie alsnog beschikbaar te stellen, voordat het besluit wordt genomen. Om zich goed op de hoogte te stellen van de situatie heeft de werkgroep de locatie bezocht. Meer informatie over de [Commissie](#) en over haar [werkwijze](#) vindt u op onze website.

Samenstelling van de werkgroep

Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

ir. Arjen Brinkmann
ir. Annemie Burger (voorzitter)
ir. Tilly Fast
drs. Tjeerd Gorter (secretaris)
drs. Reinoud Kleijberg
dr. Vincent Post

Besluit waarvoor dit milieueffectrapport is opgesteld

Revisie omgevingsvergunning.

Waarom wordt hiervoor een milieueffectrapport opgesteld?

Voor projecten die grote milieugevolgen kunnen hebben, kan in Nederland een milieueffectrapport (MER) vereist zijn. Uit [Bijlage V van het Omgevingsbesluit](#) onder de Omgevingswet volgt om welke projecten het gaat. Voor deze procedure gaat het in ieder geval om het project "Industriële installaties voor het vervaardigen van papier of karton", categorie H1.

Bevoegd gezag besluit

Gedeputeerde Staten van Gelderland.

Initiatiefnemer besluit(en)

SK Parenco.

Bevoegd gezag mer-procedure

De Omgevingsdienst Nijmegen treedt namens de provincie op als bevoegd gezag voor de mer-procedure.

Heeft de Commissie ook zienswijzen en adviezen bij haar advies betrokken?

De Commissie heeft alle zienswijzen en adviezen gelezen die het bevoegd gezag tot en met 6 september 2023 heeft toegestuurd. Ze heeft ze in haar advies verwerkt, voor zover relevant voor het MER.

Waar vind ik de stukken die de Commissie heeft beoordeeld?

U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt, door op www.commissiemer.nl projectnummer [3593](#) in te vullen in het zoekvak.

Bezoekadres

A. v. Schendelstraat 760
3511 MK Utrecht

Postadres

Postbus 2345
3500 GH Utrecht

t 030-2347666
e info@commissiemer.nl
w commissiemer.nl

